

BONA PAU

N.º 321 - Año XXVII

HOJA PARROQUIAL DE MONTUÍRI

Noviembre 1979

Els Cossiers: Arrels de Montuïri

La parròquia va esser plaça del poble, amb motiu de l'homenatge al mestre fobioler, L'amo En Joan «Niu». Després del concert de la banda de música, i just abans dels balls dels cossiers, En Joan Miralles i Montserrat emmarcà i donà sentit a l'acte, amb el parlament que segueix:

Senyores, senyors: Crec que tots podem estar d'acord en que avui és un dia d'especial significació per a la nostra vila, i això per partida doble. Retem avui un homenatge als cossiers, als nostres cossiers, i al darrer fobioler, mestre Joan «Niu», tots els quals, any darrere any, vénen essent l'ànima de les festes majors d'aquest poble.

En Joan Grimalt i Pocoví, «mestre Niu» —per dir-ho aviat— nasqué a Montuïri dia 28 de gener del 1907. Son pare, en Sebastià Grimalt i Oliver, era de Ciutat, i sa mare, na Joana Aina Pocoví i Mayol «Xiva», va ésser una glosadora montuïrera d'una certa anomenada. De petit anà a escola, els vespres, amb mestre Pere Antoni «Canet», mestre Gregori «Sastró» i mestre Miquel «Rua». A més de fobioler i de músic de la banda local, ha tocat diversos oficis: porqueret, jardiner, pagès, carboner, tallador de pins, marjador, picapedrer, empeltador, etc. I amb tot això, encara tengué temps de casar-se, amb na Maria Munar i Fullana, amb qui ha tengut tres fills i una filla. Mestre Joan, però, encara té una altra afecció, que ja li ve de nissaga, i és la verera de glosar. Aquesta dèria l'ha duit a ser autor de moltes cançons, unes de picat i d'altres humorístiques. Totes elles expressen, ben clarament, el bon humor i trempança de què gaudeix, encara avui, el nostre personatge. A més, vull fer menció de l'amistat sincera que uní l'homenatjat amb en Pere Capellà «Mingo Revulgo», del qual, recordem-ho, el pròxim desembre haurem de commemorar el 25è aniversari de la seva mort.

I ara, no puc estar-me sense parlar una mica sobre com va ser que en «Niuet» esdevengué mestre fobioler. Tenia només uns vuit anys, encara no feia

l'altura d'un ca nanell, quan començà a aprendre les tonades dels balls, gràcies a que el seu veinat era mestre Pere Antoni «Canet», qui era mestre de cossiers. Anys més tard, quan en tenia devers tret-

ze, ja passà a ser ballador. Després, tot guardant porcs per devers ses Rotes confeccionà un fobiulet, que meresqué l'aprovació entusiasta del mestre fobioler «Pallusco». Quan se va fer necessari un nou fobioler li dugueren un tambor i un fobiol a Son Comelles, on feia de jardiner. Tot entusiasmats s'aficà dins un molinot, per no destorbar el bestiar i el germa pròisme, i allà dedins s'hi estigué, tirurí-tirurí, patapim-patapam fins que morros, lleu i mans li arribaren a fer fumet. Vet aquí com aquell molinot va fer el paper de conservatori. Al cap d'una setmana, quan ja tenia cap i còrpora sadolls d'aquella primitiva música, ja tenia la suficient traça per a tocar. És ver que encara era un mestre una mica «gòtic», com a ell mateix li agrada de dir, però amb el temps, l'experiència i la vocació farien la resta. És d'aquesta manera que el nostre homenatjat entrà en aquell molí com a «Niu» rònc i en sortí com a mestre Joan «Niu». I és així també que Montuiri passà a tenir fobioler per a més de mitja centúria més. Ara, després d'uns anys en què semblava que els cossiers passarien a la història, després de mestre «Niu», torna a haver-hi almanco un jove abrinat i ple d'aquest entusiasme i santa caparrudesa montuïrera, que sembla demostrar que de nou s'és produït el miracle. De nou tornam a tenir fobioler. Que sigui per a molts d'anys.

I vull dir que hem de desitjar que sigui per a molts d'anys, perquè els cossiers no són, només, com pot semblar a qualcú, els balladors d'unes danses més o menys antigues, folklòriques i, si fa no fa, fins i tot anacròniques i, per tant, pròpies tan sols de l'antiguesa. No, no és així. En realitat, les danses dels cossiers, com diuen d'un famós club de futbol d'allà deçà la mar, són qualque cosa més que unes simples danses. I és que per a qualsevol montuïrer els cossiers són el símbol, l'essència, l'expressió mateixa del nostre poble. És per això que és important que els cossiers es conservin. Perquè són, encara avui, el símbol vivent que dona identitat pròpia i personalitat acusada a la nostra comunitat. I com a grup en moviment, creador de moltes i diverses figures, de bellesa certament no dubtosa, signifiquen l'esperit del poble, que, part d'amunt partidismes, tendeix tanmateix al dinamisme i al progrés, però també a la conservació dels signes de les nostres arrels populars i tradicionals. I és que, en definitiva, quan els cossiers

ballen no són solament ells qui s'expressen dinàmicament en forma de figures, sinó que és Montuiri mateix qui es posa en moviment i s'expressa tal com és.

Voldria, però, cridar l'atenció sobre alguns fets, sobre alguns perills, que sembla que amenacen aquestes danses. Em referesc a una certa tendència a no tenir massa en compte certes particularitats tradicionals. Convé recordar, perquè de vegades som una mica desmemoriats, que els cossiers sempre han estat set, sis cossiers i una dama, i que de sempre qui els volia veure actuar havia de venir a Montuiri, i això, encara, en certs dies assenyalats: per la Mare de Déu d'agost, i per Sant Bartomeu i la seva víspera. Convé fixar l'atenció, a més, en què els cossiers d'un poble del costat a punt estigueren d'anar-se'n en orris pel fet d'haver-se convertit desmesuradament en tracte de negoci de cara al turisme, aquest muntatge turístic que tot i que dóna tantes pessetes no acostuma tenir com a norma el bon gust, respecte i consideració cap a les formes culturals pròpies del país. No vull dir, però, amb això, que els cossiers no puguin desplaçar-se fora de la vila, però crec que hauria d'ésser només en qualitat d'allò que són: /com a ambaixadors culturals del nostre poble, perquè aquests en són, no ho oblidem, la representació viva, i és lògic i necessari que aquesta representació sigui sempre digna i decididament conscient del seu paper i responsabilitat.

Vull acabar donant les gràcies a tots els homenatjats per haver complit amb el vostre deure de montuïrers, sense aturall, des de fa tants d'anys, amb tant d'entusiasme. Voldria que vessiu en les meves paraules, el testimoni d'agraïment de tot el poble, d'un poble que a pesar dels perills de despersonalització que l'amenacen es resisteix amb tota l'ànima a morir. Gràcies, per tant, cossiers, cossiers i dames, animadors de les nostres festes amb els vostres vestits, colors, joies, bots i galandencs, i aroma d'alfabaguera. Gràcies, dimonis, contrapunt malignament divertit i de corredissa infatigable. Gràcies, en fi, mestre «Niu», i a tots en general, per haver-nos recordat qui som i com som i com volem ésser per a sempre. He dit.

Joan Miralles i Monserrat

A Mallorca, 12 d'octubre del 1979.

Noticiero local

Cuestaciones

Durante este mes de Octubre se han realizado sendas cuestaciones cuyos objetivos eran la recaudación de fondos y mentalización de ayuda a obras tan humanitarias en nuestra vida cotidiana como la Ayuda a Subnormales, Lucha contra el Cáncer, Domund y Donantes de sangre de la Cruz Roja. Si bien sólo disponemos de datos de estas dos últimas facetas, para el Domund se recaudaron 22.679,— pesetas y 21 fueron las personas que generosamente ofrecieron parte de su sangre, no menos importantes son las demás y dignas de nuestra estima y apoyo.

Cine Club

Hará como unos veinte años, en pleno auge de la proyección de películas bajo el aspecto de Cine-Club, funcionó con notable éxito uno de ellos en nuestra localidad, el cual se consideró por la prensa especializada como el mejor de la isla. Es bien posible dentro de breves fechas podamos nuevamente asistir en Montuiri a proyecciones de este tipo y cuyo objeto sería contemplar, aprender y comentar películas de cine de relevante interés cultural sobre distintas facetas del Séptimo Arte.

Oposiciones

Ha aprobado las oposiciones a ingreso en el Profesorado Estatal de Educación General Básica la joven de Montuiri Juana María Arbona Arnengual. ¡Enhorabuena!

Culturales

Con motivo del 55 Día Universal del Ahorro la Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros «La Caixa», obsequió a sus impositores con sendas publicaciones literarias cuyos títulos son: La exploración del Espacio, de Rafael Clemente; «Imatges de Catalunya i Illes Balears, de Josep M. Espinàs», y Poldark, de Winston Graham, en dos tomos.

Asociación de Padres

En reciente asamblea general de socios de la Asociación de Padres de Alumnos del Colegio Nacional Mixto de Montuiri se celebraron elecciones para ocupar los cargos vacantes en su directiva. Una vez escrutada la votación quedó constituida de la siguiente forma: Presidente, Juan Portell Pocoví; Vicepresidente, Bernardo Servera Bauzá; Secretario,

Juan Bauzá Bauzá; Tesorero, Juan Gomila Jaume; Vicesecretario, Miguel Roig Mestre; Vicetesorero, Francisco Mas Ribas; Vocales, Bartolomé Mayol Jaume, Juan Picornell Picornell, José Lladó Miralles, Juan Camps Gelabert y José Serra López. En esta misma asamblea el Sr. Alcalde dió cuenta, para quiénes pudiera interesar, del ofrecimiento de unas becas de estudio que concede el «Consell».

Escuela de Padres

A través de Radio Popular se emitirán los martes y jueves desde las diez hasta las diez y media de la noche las clases correspondientes a la Escuela de Padres recientemente anunciadas por nuestro Párroco; estas clases se impartirán a partir del próximo 6 de Noviembre. Asimismo un grupo de padres piensan organizar estas mismas enseñanzas con base a grabaciones sobre los mismos temas; este sistema posee la ventaja sobre la emisión radiofónica de mayor flexibilidad horaria de acuerdo con las disponibilidades de quiénes piensen participar con esta modalidad.

Coro Parroquial

Han habido una serie de contactos entre personas muy ligadas al canto coral con la noble pretensión de potenciar y conceder nueva vida al Coro Parroquial de nuestra villa. Es magnífica la idea de renovación y el ansia de dar cabida en este grupo a aquellas personas, jóvenes o no tan jóvenes, que se sientan inclinadas hacia esta manifestación cultural que desde mucho tiempo atrás goza de fuerte raigambre en Montuiri. Además de seguir asistiendo y dar realce a las funciones religiosas como es costumbre, también se prepararán composiciones profanas con objeto de poder ofrecer conciertos no necesariamente en base a obras de carácter religioso.

Cursillo de Moral

Dirigidas por D. Bartolomé Bennasar, conocido sociólogo mallorquín, se programan una serie de conferencias sobre tema tan importante y fundamental como es la Moral en orden a las acciones humanas. Estas conferencias tendrán lugar en el Salón Parroquial de Algaida a las 9 de la noche cada viernes del mes de Noviembre.

(Sigue en la 4.ª pág.)

DEPORTES

FUTBOL

Resultados registrados por el equipo de I regional durante el pasado mes de octubre.

At. Llubí, 2 - Montuiri, 1
Montuiri, 3 - Consell, 0
Sant Jordi, 0 - Montuiri, 3

PLUVIÓMETRO

Lluvia Octubre 79.

Día 10	12,50
Día 11	9,40
Día 12	7,70
Día 13	12,90
Día 14	15,50
Día 16	4,90
Día 25	3,30
Día 26	8,90
Día 27	15,50
Día 28	3,40
Día 29	11,30

Total: 105,30

25 AÑOS ATRAS

OCURRIO EN MONTUIRI

22 Noviembre 1954

Nuestra escolanía y Coro Parroquial toman parte hoy en la Catedral de Palma en el homenaje que presidido por el Obispo, tributan las escolanías de Mallorca a San Pío X, Papa, fundador de las mismas.

NOTICIARIO LOCAL

(Viene de la pág. anterior)

Catequesis

Desde día 22 de Octubre se inició la Catequesis que para los cinco primeros cursos de Educación General Básica se impartirá todos los lunes durante el curso 1979-80 en las aulas del parvulario de las Hermanas de la Caridad. Ayudan a esta actividad pastoral, dirigida por la Parroquia, un grupo de entusiastas catequistas quienes preparan con su mejor voluntad y entrega las enseñanzas a impartir, algunas de ellas, además, asisten semanalmente a un cursillo de especialización sobre catequesis en Manacor.

H. Moll

MOVIMENT PARROQUIAL

NOUS CRISTIANS

Día 28 d'octubre:

José, fill de Leonor Rodríguez Sánchez.

Miquel Sastre Cerdà, fill de Josep i de Maria.

Catalina Maria Ribas Nicolau, filla de Rafel i de Rosa.

Antoni Verger Bennassar, fill de Gabriel i Joana.

Joan Miralles Martorell, fill de Pere i de Catalina.

NOVES FAMILIES

Día 8 de setembre: Guillem Ferrer Arbona, amb Maria Antònia Gomila Comas.

Día 28 d'octubre: Miquel Arbona Mayol, amb Margalida Sastre Mayol.

ELS NOSTRES DIFUNTS

Día 7 d'octubre: Bartomeu Trobat Veny, de 87 anys, viuda. «Ciaiveta».

Els cossiers de Montuiri

(Conclusió)

Quant a la simbologia d'aquests balls algú hi ha volgut veure una dansa primitiva amb un significat màgic-religiós de culte a la fertilitat. D'altres n'hi ha que li donen una interpretació estrictament religiosa d'acord amb la qual tendriem l'ànima, representada per la dama, i els set pecats capitals, personificats pels cossiers en general. N'hi ha que en la dama veuen senzillament una representació del Bé, que a la fi de cada ball trepitja i passa per damunt el Mal, personificat pel dimoni. D'altres, encara, entenen que els cossiers representen dos bàndols en lluita, o, si més no, en competició lúdica, com es veu ben clarament en el ball de **broquers** de Manacor. Sigui com sigui, avui, d'una manera més pròxima i popular, veim que els cossiers encarnen un símbol poderosament vitenc de la nostra cultura tradicional, i a part del seu evident interès històric-antropològic representen sens dubte un dels senyals d'arrelament més característics de la nostra consciència col·lectiva nacional.

(1) Aquest article fou ja publicat a la revista «Lluc» (novembre-decembre 1978) pàgs. 26-28.

Joan Miralles i Monserrat